

Література

1. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 14 травня 1992 р. № 2344-XII // Відомості Верховної Ради України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>
2. Щербина В.С. Господарське право. Навч. посібник. Вид. 3- те. доп. і перероб. К.: Юрінком Інтер. - 2007 р. - 653 с.
3. Трайнин А.Н. Несостоятельность и банкротство / А.Н. Трайнин. – С.-Пб.: Право, 1913. – 61 с.
4. Господарський кодекс України // Відомості Верховної Ради України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
5. Череп А.В. Фінансова санація та банкрутство суб'єктів господарювання. - К.: Кондор, 2006. - 380 с.
6. Козирєва В.П. Підстави порушення справи про банкрутство / В.П. Козирєва, А.П. Гаврилішин // Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. - 2010. - № 4. - С. 89-92 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://law.nau.edu.ua/images/Nauka/Naukovij_jurnal/2010/statji_n4_17_2010/Kozireva_Gavrilishin_89.pdf

УДК 346.91(043.2)

Мариношенко В.П., викладач,
Ірпінський державний коледж економіки та права, м. Ірпінь, Україна
Ярошенко Т.С., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ДЕЯКІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ ІНСТИТУТУ МИРОВОЇ УГОДИ В ГОСПОДАРЬКОМУ ПРОЦЕСІ

Інститут мирової угоди в господарському судочинстві має велике теоретичне та практичне значення, адже досягнення компромісу сприяє усуненню правової невизначеності у відносинах сторін, підтверджує їх прагнення до збереження ділових стосунків та забезпечує ефективне та оперативне відновлення порушеного права. Рішення щодо можливості завершення провадження в справі на погоджених сторонами умовах приймається судом виходячи із специфіки методу господарського процесуального права, який ґрунтується на поєднанні імперативних та диспозитивних засад.

У сучасній юридичній літературі мировою угодою називають укладену сторонами й затверджену судом угоду, відповідно до якої позивач і відповідач шляхом взаємних уступок ліквідують цивільно-правовий спір, що виник між ними. Це розпорядчий документ сторін як процесуального, так і матеріального права, оскільки, укладаючи мирову

угоду, сторони розпоряджаються своїм процесуальним, а також суб'єктивним матеріальним правом і охоронюваним законом інтересом [1].

Існує думка, що мирова угода все ж таки має як матеріально-правову, так і процесуально-правову природу. Адже право на врегулювання спору власними зусиллями є елементом правоздатності суб'єктів матеріальних правовідносин, в той же час як процесуальним правом буде право сторін господарського процесу на укладення мирової угоди. Процесуальна мирова угода відрізняється від цивільно-правової (позасудової) мирової угоди тим, що: 1) вона стосується спірного правовідношення, яке вже стало предметом судового процесу; 2) здійснюється в присутності суду, іноді за його участю або принаймні доводиться до відома суду; 3) для неї встановлені особливі форми укладення. Процесуальна мирова угода є, по суті, тим самим, що й цивільно-правова, а тому умови її дійсності повинні обговорюватися за нормами матеріального права і лише форма та процесуальні наслідки мають визначатися процесуальними нормами [2, 363].

Право на мирову угоду сторін у господарському процесі регулюється чинним ГПК України. Так, у ч. 1 ст. 192 цього кодексу зазначено, що мирова угода укладається сторонами з метою врегулювання спору на підставі взаємних поступок і має стосуватися лише прав та обов'язків сторін. Сторони можуть укласти мирову угоду і повідомити про це суд, зробивши спільну письмову заяву, на будь-якій стадії судового процесу [3, с. 163].

Проте більш детальне регулювання даного питання Господарським процесуальним Кодексом України відбулося порівняно нещодавно. Вперше даний інститут було виділено в окрему статтю в редакції ГПК України від 15.12.2017, де було зазначено мету мирової угоди, визначено на якій стадії судового процесу можливо її укласти а інші процесуальні питання. Отже, чинне господарське процесуальне законодавство врегульовує порядок укладання та схвалення мирових угод, але в той-же час ним жодним чином не врегульовує порядок їх розірвання, зміни та/або визнання таких угод недійсними.

Вищий господарський суд України у постанові «Про зміну способу виконання рішення» від 16.08.2007 справа №37/103, в якій зазначено, що «миркова угода за своєю правовою природою це договір, який укладається сторонами з метою припинення спору, на умовах, погоджених сторонами. Мирова угода не призводить до вирішення спору по суті. Сторони не вирішують спору, не здійснюють правосуддя, що є прерогативою судової влади, а, досягнувши угоди між собою припиняють спір».

В листі Вищого спеціалізованого суду України від 05.12.2011 р., яким викладено позиції Верховного Суду щодо застосування окремих норм матеріального права, ВСУ вважає неправильними висновки судів про те,

що мирова угода, затверджена судом, не може вважатися зобов'язанням у цивільно-правовому сенсі, оскільки її укладення, затвердження і виконання регламентовано положеннями процесуального законодавства та Закону «Про виконавче провадження».

Таким чином, Суд підкреслює, що мирова угода є цивільно-правовим зобов'язанням, а якщо воно має грошовий характер, то до нього можна застосовувати норми статті 625 ЦК, що передбачають відповідальність за невиконання грошового зобов'язання.

А отже до зобов'язання (мирової угоди) можуть бути застосовані «Правові наслідки його порушення» (ст.611 ЦК України), наприклад – припинення зобов'язання або розірвання договору (п.1 ч.1 ст.611 ЦК); зміна умов зобов'язання тощо (п.2 ч.1 ст.611 ЦК) [2, 365].

Таким чином, тривалість судового розгляду справ і проблематичність виконання рішень суду спонукає учасників процесу врегульовувати спір шляхом застосування такого процесуального інструмента, як мирова угода.

Проте на законодавчому рівні не закріплено можливості зміни чи розірвання мирової угоди, хоча оскільки такі угоди у свою чергу мають правову форму договорів, то потрібно закріпити порядок їх розірвання, зміни та/або визнання таких угод недійсними.

Література

1. Фединяк Л. Мирова угода як спосіб врегулювання цивільно-правових спорів: окремі питання [Електронний ресурс] / Л. Фединяк // Право України. – 2003. – № 4. – Режим доступу до ресурсу: <http://pravoznaves.com.ua/period/chapter/2/25/881>.

2. Васьковский Е. В. Посібник господарського процесу / Е. В. Васьковский. – М.: Зерцало, 2003. – 464 с.

3. Господарський процесуальний кодекс України: чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 01.09.2018 р.(офіц. текст). – К.: ПАЛИВОДА А.В., 2018. – 216 с.